

The Holy See

II. JÁNOS PÁL PÁPA

ELMÉLKEDÉSEK A KERESZTÚTI ÁJTATOSSÁGON

a 2000. év nagypéntekén

2000. április 21. nagypéntek

Bevezető ima

A Szentatya: Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.

A hívek: Ámen.

„Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl a keresztjét és kövessen engem” (Mt 16,24).

Nagypéntek estéje van. Az Egyház immár 2000 éve ezen az estén összegyűlik, hogy emlékezzék és újra átélje Isten Fia földi élete utolsó óráinak eseményeit. Ma, mint minden évben, a római Egyház a Kolosszeumban gyűlik össze, hogy kövesse Jézus nyomait, aki „keresztjét hordozva kiment a Koponyák helyére, amit héberül Golgotának hívtak” (Jn 19,17). Azért vagyunk itt, mert meggyőződésünk, hogy Isten Fiának keresztútja nem a vesztőhely egyszerű megközelítése volt. Hisszük, hogy az Elítélt minden lépése, minden mozdulata és szava, de azoké is, akik látták és részesei voltak ennek a drámának, szüntelenül szólnak hozzánk. Krisztus szenvedésével és halálával is kinyilatkoztatja nekünk Isten és az ember igazságát. E jubileumi évben különös intenzitással szeretnénk reflektálni a történetek tartalmára, hogy új erővel tudjon szólni szívünkhöz és lelkünkhöz, és az őszinte részvétel révén a kegyelem forrása legyen számunkra. A részvétel részesevé jelent. Mit jelent részesevé lenni Krisztus keresztjében? Jelenti annak a szeretetnek a megtapasztalását a Szentlélekben, melyet Krisztus keresztje rejt magában. Jelenti a saját keresztünk fölismerését ennek a szeretetnek a fényében. Jelenti a saját keresztünk vállunkra vételét, s menni mindig e szeretet erejében... Menni végig az életen, követvén Őt, aki „alávetette

magát a keresztnek, nem törődött a gyalázzal, és most Isten trónjának jobbján ül” (Zsid 12,2).

(Rövid csend)

Könyörögjünk!

Urunk, Jézus Krisztus, áraszd el szívünket Szentlelked fényével, hogy követve Téged utolsó utadon megismerjük megváltásunk árát, és méltók legyünk részesedni szenvedésed, haláloed és föltámadásod érdemeiben. Aki élsz és uralkodol mindörökkön örökké.

A hívek: Amen.

I. állomás

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

„Te vagy a zsidók királya?” (Jn 18,33).

„Az én országom nem e világból való. Ha e világból való volna az én országom, szolgálaim harcra keltek volna, hogy ne adassam a zsidók kezére; most azonban az én országom nem innét való.”

Mondta neki ezért Pilátus: Tehát király vagy? Jézus válaszolt: Te mondod, hogy én király vagyok.

Én arra születtem és azért jöttem a világba, hogy tanúságot tegyek az igazságról; és mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómra. Mondta neki Pilátus: Mi az igazság?! És miután ezt mondta, ismét kiment a zsidókhoz és mondta nekik: Én semmi vétket sem találok őbenne” (Jn 18,36-38).

Pilátus drámája rejlik ebben a kérdésben: „Mi az igazság?” – Nem az igazság természetét kutató filozófiai kérdés ez, hanem egzisztenciális kérdés, mely az ember és az igazság kapcsolatára irányul. Kísérlet volt a kitérésre a lelkiismeret elől, mely az igazság elismerését és követését várja az embertől. Aki nem engedi magát vezetni az igazságtól, egyszercsak képes lesz arra is, hogy ártatlanra mondjon ki halálos ítéletet. A vádlók észrevették Pilátus e gyöngeségét, ezért nem tágítanak. Konokul követelik a keresztthalált. A köztes megoldást, amit Pilátus fölkinál, nem fogadják el. Nem elég nekik az ostromozás, amivel Pilátus a Vádlottat bünteti. Amikor a helytartó megmutatja a tömegnek a megostorozott és tövissel koronázott Krisztust, kereste a szót, amivel kielégítheti a téren kiáltozókat. Megmutatva nekik Jézust így szólt: „Ecce homo!, Íme az ember!” A válasz azonban ez: „Feszítsd meg! Feszítsd meg őt!” Pilátus próbál tárgyalni: „Vegyétek át ti őt és feszítsétek meg; én semmi vétket sem találok őbenne”. (Jn 19,5-7) Pilátus ugyanis egyre inkább meggyőződött arról, hogy a Vádlott ártatlan, de ez számára nem volt elég ahhoz, hogy mindenkitől függetlenül, fölmentő ítéletet hozzon. A vádlók az utolsó érvhez nyúlnak: „Ha ezt elbocsátod, nem vagy a császár barátja! Mert aki magát királlyá teszi, ellenszegül a császárnak! (Jn 19,12).

A fenyegetés világosan érthető. E veszélyt látván Pilátus engedett és ítélkezett. De nem a

kézmosás nagyon kifejező gesztusa nélkül: „Én ártatlan vagyok ennek az igaz embernek vére ontásában. Ti lássátok!” (Mt 27,24). Így ítéltetett kereszthalálra Jézus, az élő Isten Fia, a világ Megváltója. Az igazság megtagadása a történelem folyamán mindvégig szenvedést és halált okozott. Az ártatlanoknak kellett fizetniük az emberi képmutatásért. A közbeeső megoldások nem elegendőek. Nem elég mosni a kezünket. Az igaz véréért való felelősség megmarad. Emiatt imádkozott Jézus olyan forrón minden időkből élő tanítványaiért: Atyám „szenteld meg őket az igazságban. A te szavad igazság” (Jn 17,17).

Könyörgés

Krisztusunk, aki elfogadtad az igazságtalan ítéletet, add meg nekünk és korunk minden emberének a kegyelmet, hogy hűségesek maradjunk a igazsághoz, és ne engedd, hogy ránk és az utánunk következő nemzedékekre rászakadjon az ártatlanok szenvedése felelősségének súlya. Jézusunk, igazságos Biránk, tiéd a tisztelet és a dicsőség mindörökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

II. állomás

Áll a gyötrött Istenanya,
Kín az arcát könnybe vonja
Úgy siratja Szent Fiát.

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

A kereszt. A becstelen halál eszköze.

Római polgárt nem volt szabad kereszthalálra ítélni: túlságosan megalázó volt. A perc, amikor a Názáreti Jézus vállára vette a keresztet, hogy a Kálváriára vigye, fordulópont a kereszt történetében. A kereszt, a becstelen halál jele, amit a legalacsonyabbrendűeknek tartottak fenn, kulccsá vált. Attól a perctől fogva e kulcs segítségével nyitja ki az ember Isten misztériuma mélységének a kapuját. Az emberek a keresztet – az önmaga kifosztásának eszközét – elfogadó Krisztus műve által fogják megtudni, hogy Isten a szeretet.

Határtalan szeretet: „Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16) Ez az isteni igazság a kereszt által nyilvánult meg. Nem nyilvánulhatott volna meg másként? Talán igen. Isten mégis a keresztet választotta. Az Atya a keresztet választotta a Fia számára, s a Fiú vállára vette és vitte a Kálváriára, s feláldozta rajta az életét.

„A kereszten szenvedés van,

a keresztben üdvösség van,
 a kereszt szeretetre tanít.
 Istenem, aki Téged egyszer megért,
 csak Utánad vágyódik, semmi másra.” – mondja a lengyel nagyböjti ének.

A kereszt a határtalan szeretet jele!

Könyörgés

Krisztusunk, ki elfogadod a keresztet az emberek kezéből, hogy Isten embereket üdvözítő szeretetének jelévé tedd, add meg nekünk és korunk minden emberének, hogy higgyünk e határtalan szeretetben, s átadván a kereszt jelét az új évezrednek a megváltás hiteles tanúi lehessünk. Jézusunk, aki főpapunk vagy és áldozatunk, tiéd a tisztelet és a dicsőség mindörökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

III. állomás

Gyász a lelkét meggyötörte,
 Kín és bánat összetörte,
 Törnek éle járta át.

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

„Isten az ő vállára rakta mindannyiunk gonoszságát” (Iz 53,6).

„Mi mindnyájan mint a juhok tévelyegtünk, ki-ki a maga útjára tért; az Úr pedig reá rakta mindannyiunk gonoszságát” (Iz 53,6).

Jézus elesik a kereszt alatt. Háromszor esik el az aránylag rövid „Via dolorosa”-n. A kimerültségtől esik össze. Testét az ostromlás után vér borítja, fejét tövis koronázza. Kimerült. Elesik, és a kereszt súlya földre nyomja.

A Prófétára kell gondolnunk, aki századokkal korábban előre látta ezt az elesést. Mintha saját szemével látta volna: az Úr Szolgája, amint a kereszt súlya alatt a földön fekszik, kinyilvánítja elesésének igazi okát. Íme, „Az Úr reá rakta mindannyiunk gonoszságát” (vö. Iz 53,6). A bűnök sújtják a földre az isteni Elítéltet. A bűnök határozzák meg a vállán vitt kereszt súlyát. A bűnök okozták elestét.

Krisztus próbál fölkelni, hogy folytassa útját. A katonák ütlegekkel és üvöltözéssel kényszerítik. Rövid megtorpanás után a csapat újra elindul. Jézus elesik és fölkel. Ezzel a Megváltó szavak nélkül fordul mindazokhoz, akik elesnek. Fölkelésre buzdít.

„Vétkeinket a saját testében fölvitte a keresztfára, hogy meghaljunk a bűnnek és az igazságnak éljünk; az ő sebeiből gyógyultunk meg.” (1Pt 2,24-25a).

Könyörgés

Krisztusunk, aki elestél bűneink súlya alatt és fölkelte megigazulásunkra, kérünk, segíts minket és mindazokat, akiket földre sújt a bűn, hogy föl tudjunk kelni és folytatni tudjuk utunkat. Add nekünk a Szentlélek erejét, hogy Veled együtt hordozni tudjuk gyöngeségünk keresztjét. Jézus, akit földre sújtott bűneink súlya, tiéd a dicséretünk és szeretetünk mindörökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

IV. állomás

Ómi nagy volt ama drága
Szűzanya szomorúsága
Egyszülött Szent magzatán.

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

„Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Íme, méhedben fogansz és fiút szülsz, és a nevét Jézusnak fogod hívni. Nagy lesz ő és a Magasságbeli fiának fogják nevezni, és neki adja az Úr Isten Dávidnak, az ő atyjának trónját, és uralkodni fog Jákob házán mindörökké, és országának nem lesz vége!” (Lk 1,30-33).

Mária emlékezett e szavakra és szívében gyakran el-elgondolkodott rajtuk. Amikor Fiával találkozott a kereszttúton, talán épp e szavak jutottak eszébe. Különös erővel emlékezett rájuk: „Uralkodni fog... Országának nem lesz vége...” – mondta az égi hírnök.

Most, amikor látja halálra ítélt Fiát, amint viszi a keresztet, melyen meg kell halnia, emberileg szólva kérdezhetné: hogyan teljesezhetnek e szavak? Hogyan fog uralkodni Dávid házán? S miként lehetséges, hogy országának nem lesz vége? Emberileg e kérdések nagyon érthetőek.

Mária azonban arra is emlékezett, hogy miután hallotta az Angyal köszöntését, így válaszolt: „Íme

az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint” (Lk 1,38). Látja, hogy amit akkor mondott, most a kereszt igéjében valósul meg. Mivel anya, Mária nagyon szenved. De most is ugyanúgy válaszol, mint akkor: „legyen nekem a te igéd szerint”. Így mint anya, az isteni Elítélttel együtt ő is átöleli a keresztet. A keresztúton Mária úgy mutatkozik meg, mint a világ Megváltójának anyja.

„Ó, ti mind, akik általmentek az úton, nézzétek és lássátok, van-e az én fájdalomhoz hasonló fájdalom!” (Siral 1,12).

A Fájdalmas Anya mondja ezt, a mindvégig engedelmes Szolgálóleány, a világ Megváltójának Anyja.

Könyörgés

Ó, Mária, aki Fiaddal együtt végigjártad a keresztutat, anyai szívedben gyötrődtél a fájdalomtól, de nem feledted beleegyező szavadat és mélységesen bízál abban, hogy Akinél semmi sem lehetetlen, be fogja teljesíteni ígéreteit, esdd ki számunkra és a jövő nemzedékek emberei számára a kegyelmet, hogy rá merjünk hagyatkozni Isten szeretetére. Segíts, hogy a szenvedésben, a megvetésben, a próbatételekben – még ha sokáig tartanak és kemények is – soha ne kételkedjünk az Ő szeretetében. Jézusnak, a te Fiadnak tisztelet és dicsőség mindörökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

V. állomás

Mennyit sírt és hogy kesergett,
látván azt a nagy keservet,
azt a nagy kínt szent Fián.

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

Simont kényszerítették (vö. Mk 15,21).

A római katonák, félvén, hogy a kimerült Elítélt nem tudja elvinni keresztjét a Golgotáig, és nem tudják végrehajtani rajta a halálos ítéletet, kerestek valakit, hogy segítse vinni a keresztet. A szemük Simonon akadt meg. Őt kényszerítették, hogy vegye át a terhet. Elképzelhetjük, hogy ellenkezett. Egy elítélt keresztjét vinni támadás egy szabad ember méltósága ellen.

Simon mégis megragadja a keresztet, hogy segítsen Jézusnak. Egy nagyböjti ének mondja:

„Jézus a kereszt súlya alá fogadja a Cirenei Simont”. E szavak szerepcserét mutatnak: az isteni Elítélt úgy jelenik meg, mint aki „odaajándékozta” a keresztjét. Vagy talán nem ő maga mondta: „Aki nem veszi föl a keresztjét és nem követ engem, nem méltó hozzám” (Mt 10,38)? – Simon

ajándékot kap. „Méltó” lett rá.

Az, ami a tömeg szemében a méltóságát sérthette, a megváltás szempontjából új méltóságot ajándékozott neki. Isten Fia egész különlegesen részt adott neki megváltó művében.

Tudta ezt Simon? Márk evangélista említi Cirenei Simont, mint „Alexander és Rufus atyját” (15,21). Ha a fiait így ismerte az ősegyház, föltehetően ő maga is, főként amikor vitte a keresztet, hitt Krisztusban. A kényszerítésből önkéntes segítőtővé vált, mint akit szíven találtak a szavak: „Aki nem veszi föl a keresztjét és nem követ engem, nem méltó hozzám”. Miközben vitte a keresztet, kezdte megismerni a kereszt Evangéliumát. Attól kezdve hány de hány Cireneinek szólt ez az Evangélium, s hív megszámálhatatlan sokaságot arra, hogy vigyék Krisztussal együtt a keresztet!

Könyörgés

Krisztusunk, aki Cirenei Simont arra méltattad, hogy vigye a keresztet, fogadj minket is kereszted alá, fogadj oda minden embert és ajándékozz meg mindenkit a készsleges engedelmesség kegyelmével. Add, hogy el ne fordítsuk tekintetünket azoktól, akikre ránehezedik a betegség, a magány, az éhezés, az igazságtalanság keresztje. Add, hogy egymás terhét hordozva a kereszt Evangéliumának tanúivá váljunk, a te tanúiddá, aki élsz és uralkodol mindörökkön örökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

VI. állomás

Ki ne sírna, melyik ember,
 hogyha ennyi gyötrelomben,
 látja lankadozni Őt?

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

Veronikáról nem szólnak az evangéliumok. Sok asszonyt említenek Jézus környezetében, de az ő nevét nem ismerik. Lehetséges tehát, hogy a neve azt fejezi ki, amit tett. A hagyomány szerint ugyanis miközben Jézus a Golgotára ment, egy asszony utat tört magának a katonák között, és kendővel megtörölte Jézus verítékes, véres arcát. Ő pedig a kendőn hagyta arcának képét, hiteles képét, vera icon-ját. Ebből származhat a Veronika név.

Ha így van, a név, amely tettere emlékeztet, valami mélységes igazságot is elmond ennek az asszonynak a személyéről.

Egy napon ugyanis Jézus védelmébe vette a bűnös nőt, aki a jelenlévők neheztelését váltotta ki, amikor illatos olajjal kente meg a lábát és a hajával törölte meg. A megjegyzésekre Jézus ezt válaszolta: „Miért bántjátok ezt az asszonyt? Hiszen jót tett velem... Amikor az illatos olajat testemre öntötte, a temetésemre tette” (Mt 26,10.12) – E szavakat Veronikára is alkalmazhatjuk.

Így mutatkozik meg a történet mély jelentése. A világ Megváltója arcának hiteles képét ajándékozta Veronikának.

A kendő, melyen kirajzolódott Krisztus arca, üzenetet hordoz számunkra. Ezt mondja: Íme, miként erősíti a hasonlóságot a világ Megváltójához minden jócselekedet, az igaz szeretet minden megnyilvánulása a felebarát felé, abban, aki a jót tette. A szeretet tettei nem múlnak el. A jószág, a megértés, a szolgálat minden megnyilvánulása eltörölhetetlen nyomot hagy az emberi szívben, és egyre hasonlóbba teszi ahhoz, aki „a szolga alakját magára öltve kifosztotta magát” (Fil 2,7).

Így formálódik az identitás, az ember igazi neve.

Könyörgés

Urunk, Jézus Krisztus, ki elfogadtad egy asszony önzetlen szeretetének megnyilvánulását, és cserébe megadtad neki, hogy a későbbi nemzedékek a te arcodról nevezzék el őt, engedd, hogy tetteink és az utánunk következők minden cselekedete hasonlóvá tegyenek minket Hozzád, és tükrözzék a világnak a te végtelen szeretetedet. Jézusunk, aki az Atya dicsőségének ragyogása vagy, tiéd a dicséret és a dicsőség mindörökkön örökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

VII. állomás

Ki ne sírna Máriával,
hogya látja szent Fiával
szenvetni a szent Szülőt.

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

„Én pedig féreg vagyok már, nem ember, az emberek gyalázata, a nép megvetettje” (Zsolt 21,7).

Ez a zsoltársor jut eszünkbe, amikor látjuk, hogy Jézus másodszor esik el a kereszt súlya alatt. Íme, a föld porában fekszik az Elítélt. Összeesett a kereszt súlya alatt. Ereje egyre inkább elhagyja. De lassan mégis, újra talpra áll, és folytatja útját. Mit mond nekünk, bűnös embereknek ez a második elesés? Még inkább, mint az első elesés, felkelésre serkent, hogy ismét álljunk fel

keresztutunkon.

Cyprian Norwid írta: „Ne utasítsuk magunk mögé az Üdvözítőt a kereszttel, hanem szegődjünk nyomába a saját keresztünkkel”. Tömör mondat, de nagyon sokat mond. Elmondja, hogy miért a kereszt vallása a kereszténység. Megérteti velünk, hogy itt a földön minden ember találkozik Krisztussal, aki viszi a keresztjét és elesik alatta. A Kálvária felé lépkedő Krisztus találkozik minden emberrel, és amikor elesik a kereszt alatt, az Evangéliumot hirdeti.

A kereszt Evangéliuma kétezer éve szól az emberhez. Krisztus, aki feláll az elesésből, kétezer éve találkozik az elesett emberrel. E kétezer év folyamán nagyon sokan megtapasztalták, hogy az elesés nem az út vége. Találkozva az Üdvözítővel, tőle hallották a biztatást: „Elég neked az én kegyelemem; mert az erő a gyöngeségben válik nyilvánvalóvá” (2Kor 12,9). Erőt nyerve fölkeltek, és átadták a világnak a keresztből fakadó remény igéit. Ma, amikor átléptük az új évezred küszöbét, arra kapunk meghívást, hogy mélyítsük el e találkozás tartalmát. A mi nemzedékünknek tovább kell adnia a következő századoknak Krisztusban történt fölkelésünk Evangéliumát.

Könyörgés

Urunk, Jézus Krisztus, aki elestél az ember bűnének súlya alatt, és fölkelteél, hogy magadra vállald és eltöröld, add meg nekünk, gyöngé embereknek az erőt, hogy hordozni tudjuk mindennapi keresztünket és fölkeljünk eleséseinkből, s elmondjuk a következő nemzedékeknek Üdvözítő hatalmad Evangéliumát, Jézusunk, aki gyöngeségünk támasza vagy, tiéd a dicséret és a dicsőség mindörökké.

A hívek: Amen. – Mindannyian: Miatyánk...

VIII. állomás

Népét hogy megmossa szennytől
látta tenger gyötrelemtől
Roskadozni Jézusát.

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot. „Jeruzsálem leányai, ne sírjatok énmiattam, de sírjatok magatok és fiaitok miatt. Mert íme, napok jönnek, amikor majd azt mondjátok: Boldogok a magtalanok, akik nem szültek és nem szoptattak! Akkor majd kezditek mondani a hegyeknek: Omoljatok ránk!, és a halmoknak: Takarjatok el minket! Mert ha ezt teszik a zöldellő fával, mi lesz a sorsa az elszáradtnak?” (Lk 23,28-31).

Jézus szavai ezek Jeruzsálem leányaihoz, akik részvétük jeleként siratták az Elítéltet. „Ne sírjatok énmiattam, de sírjatok magatok és fiaitok miatt.” Akkor bizonyára nem értették, mit jelentenek e szavak. Jövendölés hangzott bennük, ami hamarosan be is teljesedett.

Kevéssel előbb Jézus megsiratta Jeruzsálemet, és megmondta előre rettenetes sorsát. Most

mintha arra hivatkoznék: „Sírjatok a fiaitok miatt...” Sírjatok, mert ők, éppen ők lesznek a tanúi Jeruzsálem pusztulásának, a városának, mely „nem ismerte föl látogatásának idejét” (Lk 19,44). Közben követjük Jézust a keresztúton, ha fölébred szívünkben a részvét a kínjai miatt, nem feledkezhetünk meg erről az intelemről.

„Mert ha ezt teszik a zödelő fával, mi lesz a sorsa az elszáradtnak?” A mi nemzedékünknek, amely a háta mögött hagy egy évezredet, nem annyira Krisztus kínjai miatt kell sírnia, hanem inkább „fel kell ismernünk látogatásának idejét”. Már hasad a feltámadás hajnala. „Íme itt az alkalmas idő, itt az üdvösség napja” (2Kor 6,2).

Krisztus mindegyikünknek mondja a Jelenések Könyve következő szavait: „Az ajtóban állok és zörgetek. Aki meghallja szavamat és kinyitja az ajtót, bemegyek hozzá és vele étkezem, ő meg énvelem. A győztest magam mellé ültetem a trónomra, miként én győztem és ott ülök Atyám mellett az ő trónján.” (3,20-21.)

Könyörgés

Krisztusunk, aki eljöttél e világba hogy meglátogasd azokat, akik várják az üdvösséget, add, hogy a mi nemzedékünk fölismerje látogatásának idejét, és része legyen megváltásod gyümölcseiben. Ne engedd, hogy miattunk és az új évszázad emberei miatt sírni kelljen, mert visszautasították az irgalmas Atya kezét.

Jézusunk, aki Sion Szűz Leányától születél, tiéd a tisztelet és a dicsőség mindörökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

IX. állomás

Gyermekednek, a sebzettnek,
ki miattam szenvedett meg,
Osszam meg gyötrelmeit.

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

Íme, Krisztus harmadszor esik el a kereszt alatt. A sokaság kíváncsian figyeli, lesz-e még ereje újra fölkelni.

Szent Pál írja: „Ő, amikor isteni dicsőségben volt, az Istennel való egyenlőséget nem tekintette zsákmánynak, hanem kiüresítette magát; a szolga alakját fölvéve hasonló lett az emberekhez, és a külsejét tekintve embernek találták. Megalázta magát engedelmesen mindhalálig, mégpedig a

kereszthalálíig.” (Fil 2,6-8.)

A harmadik elesés ezt fejezi ki: az önkiüresítést, Isten Fia kenózisát, a megalázkodást a kereszt alatt.

Jézus a tanítványainak mondta, hogy nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon (vö. Mt 20,28). Az Utolsó Vacsora termében – a földig hajolva és tanítványai lábát mosva – mintha ezt a megalázkodást gyakorolná. Harmadszor is elesvén a kereszt súlya alatt még hangosabban kiáltja felénk misztériumát. Halljuk meg a szavát!

Ez az Elítélt, aki a földön fekszik a kereszt súlya alatt, immár közvetlenül a kivégzés helye közelében mondja nekünk: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6), „aki engem követ nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12).

Ne botránkoztasson az Elítélt látványa, aki erőtlenséggel fekszik a kereszt alatt. A közeledő halál e megnyilvánulása az élet világosságát rejti magában.

Könyörgés

Urunk, Jézus Krisztus, aki a kereszt súlya alatt megalázkodva kinyilatkoztattad a világnak megváltásod árát, add meg a harmadik évezred embereinek a hit világosságát, hogy fölismerve Benned Isten és az ember szenvedő Szolgáját, legyen bátorságuk követni Téged ugyanezen az úton, mely a kereszten és a kiüresedésen át a vég nélküli életbe vezet. Jézusunk, aki gyöngeségünk támasza vagy, tiéd a tisztelet és a dicsőség mindörökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

X. állomás

Szeretnek szent kútfője,
fájdalomnak éles töre
járjon át a lelkemen.

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

„Amikor megízlelte, nem akarta meginni” (Mt 27,34).

Nem akart csillapítószereket, melyek elkábíthatták volna tudatát a halálküzdelemben. Tudatosan akarta megvívni agóniáját a kereszten, hogy így teljesítse az Atyától kapott küldetést.

Ez ellentétes volt a kivégzőosztag gyakorlatával. Ők, akiknek a keresztre kellett szegezniük az elítéltet, tompítani akarták érzékenységét és tudatát. Krisztus esetében nem történhetett így. Jézus tudja, hogy halálának a kereszten engesztelő áldozatnak kell lennie. Ezért akarta megőrizni tudatát egészen végig. Öntudatlanul nem fogadhatta volna egészen szabadon a szenvedés teljességét. Neki azért kell a keresztre szállnia, hogy följánlja az új szövetség áldozatát.

Főpap ő. Saját vérével kell belépnie az örök szentélybe, miután elvégezte a világ megváltását (vö. Zsid 9,12).

Öntudat és szabadság: ezek a teljes értékű emberi cselekvés nélkülözhetetlen összetevői.

Hány eszközt ismer a világ ahhoz, hogy gyengítse az akaratot és elhomályosítsa a tudatot! Féltékenyen kell védeni őket minden erőszakkal szemben! A fájdalmak megengedett csillapítására tett erőfeszítéseknek mindig az emberi méltóságot tisztelve kell történniük. Mélyen meg kell értenünk Krisztus áldozatát, egyesülnünk kell vele, hogy képesek legyünk megakadályozni az élet és a halál értékének elvesztését.

Könyörgés

Urunk, Jézus, aki teljes odaadással fogadtad el a kereszthalált üdvösségünkért, tégy minket és a világ minden emberét keresztáldozatod részesévé, hogy létünk és cselekedeteink szabad és tudatos részesedés legyenek üdvözítő művedben. Jézusunk, aki pap vagy és áldozat, tiéd a tisztelet és a dicsőség mindörökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

XI. állomás

Hogy szívemben lángra kelne
Krisztusomnak szent szerelme:
segíts néki tetszenem!

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

„Átszegezték kezemet és lábamat és meg tudom számlálni minden csontomat” (Zsolt 21,17-18).

Beteljesednek a próféta szavai. Megkezdődik a kivégzés. A hóhérok a kereszt fájához szögezik az Elítélt kezét és lábát. Kegyetlenül furódnak a szögek a kezekbe. E szögek tartják majd az Elítéltet

az agónia elmondhatatlan kínjai közepette. Krisztus finoman érzékeny teste és lelke mérhetetlenül szenved. Vele együtt megfeszítettek két gonosztevőt is, az egyiket jobbról, a másikat balról. Beteljesedik a prófécia: „Gonosztevők közé számították” (Iz 53,12). Amikor a hóhérok fölemelik a keresztet, megkezdődik a halálküzdelem. Be kell teljesednie e szavaknak is: „Én, majd ha magasba emelnek a földről, mindeneket magamhoz fogok vonzani” (Jn 12,32).

Mi az, ami „vonz” ebben a keresztben agonizáló Elítéltnél? Egy ilyen szenvedés kétségtelenül részvétet ébreszt. De a részvét túlságosan kevés, hogy az életünket hozzákössük ahhoz, aki a fán függ. Hogyan lehet megmagyarázni, hogy nemzedékről nemzedékre ez a rettenetes látvány emberek megszámlálhatatlan sokaságát vonzotta, és ők a keresztet tették hitük ismeretjelévé? Ki ad magyarázatot azokra a férfiakra és nőkre, akik a történelem folyamán e jelre tekintve éltek s adták oda életüket? Krisztus a keresztről a szeretet erejével vonz, az isteni szeretet erejével, mely vonakodás nélkül teljesen odaadta magát; a végtelen szeretet erejével, amely a földről fölemelte a kereszt fájára Krisztus testének súlyát, hogy ellensúlya legyen az ősbűnnek; a határtalan szeretet erejével, mely a szeretet minden hiányát pótolni képes és lehetővé teszi az embernek, hogy újra menedéket találjon az irgalmas Atya karjai között.

Keresztre fölmagasztalt Krisztus, vonj magadhoz minket is, az új évezred embereit! A kereszt árnyékában „szeretettel éljünk, mert Krisztus is szeretett minket, és odaadta magát értünk jóillatú áldozati adományként Istennek” (Ef 5,2).

Könyörgés

Fölmagasztalt Krisztus, megfeszített Szeretet, áraszd szívünkbe szeretetedet, hogy keresztedben fölismerjük megváltásunk jelét, és sebeid vonzásában Veled együtt éljünk és haljunk, aki az Atyával és a Szentlélekkel egységben élsz és uralkodol most és mindörökké.

A hívek: Amen

Mindannyian: Miatyánk...

XII. állomás

Én szívembe jól bevéssed,
Szűzanyám, nagy szenvedésed,
s az Átvertnek sebeit!

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

„Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek” (Lk 23,34).

Szenvedésének csúcspontján sem feledkezik meg Krisztus az emberről, főleg azokról nem, akik közvetlen okai szenvedéseinek. Ő tudja, hogy az embernek minden másnál jobban szüksége van a szeretetre; szüksége van az irgalomra, mely éppen ebben a percben árad ki a világra. „Bizony mondom neked, még ma velem leszel a Paradicsomban” (Lk 23,43). Így válaszolt Jézus a jobbán függő latornak, amikor az kérte: „Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljutsz országodba” (Lk 23,42). Új élet ígérete ez. Íme, Krisztus szenvedésének és hamarosan bekövetkező halálának első gyümölcse. A remény szava az ember felé.

A kereszt lábánál ott állt az Anya és mellette a tanítvány, János evangélista. Jézus így szólt: „Asszony, íme a fiad!”, majd a tanítványhoz: „Íme a te anyád!” „És attól az órától fogva magához vette őt a tanítvány” (Jn 19,26-27).

A szívéhez legközelebb állóknak szóló végrendelet ez. Az Egyháznak szóló végrendelet. A haldokló Jézus akarja, hogy Mária anyai szeretete átölelje mindazokat, akiknek ő ad életet, az egész emberiséget.

Röviddel ezután Jézus felkiáltott: „Szomjazom” (Jn 19,28). Az egész testet égető szörnyű láz kiáltása. De ez az egyetlen szó, amely a fizikai szenvedéséről beszél.

Ezután Jézus így szólt: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?” (Mt 27,46; vö. Zsolt 21,2). – A zsoltár szavai ezek, melyet imádkozott. Elsődleges jelentése mögött e mondat az Atyával való bensőséges egységéről beszél. Földi életének utolsó perceiben Jézus gondolata az Atyához fordul. A dialógus immár kizárólagosan a haldokló Fiú és a szeretet áldozatát elfogadó Atya között zajlik.

Amikor eljött a kilencedik óra, Jézus fölkiáltott hangos szóval: „Beteljesedett!” (Jn 19,30.)

Íme, a megváltás műve beteljesedett. A küldetés, amiért eljött a földre, elérte célját. A többi az Atyára tartozik: „Atyám, a kezedbe ajánlom lelkemet!” (Lk 23,46.) E szavakkal kilehelte lelkét.

„Akkor a templom függönye kettéhasadt...” (Mt 27,51). Abban a pillanatban, amikor az új és örök szövetség főpapja belépett oda, megnyílt a jeruzsálemi templomban a „szentek szentje”.

Könyörgés

Urunk, Jézus Krisztus, aki halálküzdelmében sem maradtál közömbös az ember sorsa iránt, és utolsó leheleteddel együtt az Atya irgalmába ajánlottad minden idők minden emberét gyöngeségeikkel és bűneikkel együtt, áraszd belénk és a jövő nemzedékekbe szereteted Szentlelkét, nehogy közömbösségünk hiábavalóvá tegye bennünk halálod gyümölcseit. Megfeszített Jézusunk, aki Isten bölcsessége és hatalma vagy, tiéd a tisztelet és a dicsőség mindörökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

XIII. állomás

Látta édes Egyszülöttét,
halálos nagy elepedtét,
látta, hogy halálra vált.

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

Ómi nagy volt ama drága
Szűzanya szomorúsága
Egyszülött Szent magzatán.

Az Anya ölébe fektették a Fiú élettelen testét. Az Evangéliumok nem szólnak arról, mit érzett Mária abban az órában. Mintha az evangélisták hallgatásukkal tiszteletben tartanák fájdalmát, érzéseit, emlékeit. Hogyan is lettek volna képesek ezek kifejezésére! A sok évszázados hagyomány őrzi a Pietà képét, és általa vési bele a keresztény nép emlékezetébe legfájdalmasabb kifejezését annak a kimondhatatlan szeretetkapcsolatnak, mely Mária szívében az angyali üdvözlés órájában fogantatott és érlelődött egészen isteni Fia születéséig. E szeretet nyilvánult meg a betlehemi barlangban, tétetett próbára már a templomban történt bemutatáskor, és mélyült el a Mária szívében őrzött és át- meg átgondolt szavakkal együtt (vö. Lk 2,51). Most ennek a szeretetkapcsolatnak át kell alakulnia olyan egységgé, mely felülmúlja az élet és a halál határait.

És így lesz ez, amíg csak tart az idő:

Az emberek megállnak Michelangelo Pietàja előtt; letérdelnek a Jóságos Anya képe előtt a krakkói ferencesek templomában, Szlovákia Patrónájának a Hétfájdalmú Szűznek képe előtt; tisztelik a Fájdalmas Anyát a világ annyi kegyhelyén! Így tanulják azt a nehéz szeretetet, amely nem fut el a szenvedés elől, hanem bizalommal ráhagyatkozik Isten gyengéd szeretetére, akinél semmi sem lehetetlen (vö. Lk 1,37).

Könyörgés

Salve, Regina, mater misericordiae; vita, dulcedo et spes nostra, salve. Ad te clamamus (...) illos tuos misericordes oculos ad nos converte. Et Iesum, benedictum fructum ventris tui, nobis post hoc exilium ostende.

Üdvözlégy, Királynő, irgalmasság Anyja, életünk, édességünk és reményünk, üdvözlégy! Hozzád kiáltunk (...) fordulj felénk irgalmasan, és e számkivetés után mutasd meg nekünk Jézust,

méhednek áldott gyümölcsét.

Esdd ki számunkra a hit, a remény és szeretet kegyelmét hogy Hozzád hasonlóan mi is állhatatosak maradhassunk a kereszt alatt az utolsó leheletig. Fiadnak, Jézusnak, a mi Üdvözítőnknek, az Atyával és a Szentlélekkel együtt minden tisztelet és dicsőség mindörökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

XIV. állomás

Add meg kérlek, hogy míg élek,
együtt sírjak mindig véled,
s azzal, ki a fán eped.

A Szentatya: Imádunk Téged Krisztus és áldunk Téged.

A hívek: Mert szent kereszted által megváltottad a világot.

„Megfeszítették, meghalt és eltemették...”

Krisztus élettelen testét elhelyezték a sírban. A sír bejárata elé hengerített kő azonban nem a végső pecsét művére. A végső szó nem a hamisságé, a gyűlöleté és az erőszaké. Az utolsó szót a halálnál erősebb szeretet mondja ki.

„Ha a földbe eső búzaszem meg nem hal, egymaga marad. De ha meghal, bő termést hoz” (Jn 12,24). A sír utolsó állomása Krisztus egész földi életében folyamatos halálának; és jele az értünk és a mi üdvösségünkért följajlott áldozatának.

Ám hamarosan éppen ez a sír lesz az első hirdetője Isten Fia dicséretének és fölmagasztálásának az Atya dicsőségében. „Megfeszítették, meghalt és eltemették..., harmadnapon feltámadott a halálból”.

Jézus élettelen testének sírba tételével a Golgota lábánál az Egyház megkezdte a nagyszombati virrasztást. Mária szíve mélyébe zárja és szemléli Fia szenvedését; az asszonyok készülnek a másnap reggelre, hogy a szombat elmúltával megkenjék Jézus testét; a tanítványok az Utolsó Vacsora termékében gyűlnek össze, s ott várják a szombat elmúltát; E vigília a sírnál, az Üdvözítő üres sírjánál való találkozással ér véget. És akkor a sír, a feltámadás néma tanúja megszólal. Az elhengerített kő, az üres sír, az összehajtott leplek – ezt látja a Péterrel együtt a sírhoz érkező János: „Látott és hitt” (Jn 20,8). És vele együtt hitt az Egyház, mely attól a perctől kezdve fáradhatatlanul átadja hite alapvető igazságát a világnak:

„Krisztus föltámadt a halálból, elsőszülöttként a halottak közül” (1Kor 15,20). Az üres sír a végső győzelem jele, melyet az igazság arat a hazugság, a jó a rossz, az irgalom a bűn, az élet a halál fölött.

Az üres sír a remény jele, „mely nem csal meg” (Róm 5,5). „A mi reményünk halhatatlansággal teljes” (Bölcs 3,4)

Könyörgés

Urunk, Jézus Krisztus, kit az Atya a Szentlélek erejével kivezetett a halál sötétjéből a dicsőséges új élet világosságára, add, hogy az üres sír jele szóljon hozzánk és az eljövendő nemzedékekhez, s legyen az élő hit, a nagylelkű szeretet és a szilárd remény forrása. Jézusunk, ki rejtetten és dicsőségesen jelen vagy történelmünkben, tiéd a tisztelet és a dicsőség mindörökké.

A hívek: Amen.

Mindannyian: Miatyánk...

S hogyha testem porba tér meg,
lelkem akkor a nagy égnek
dicsőségét lelje meg! Amen.

A keresztút végén a Szentatya e szavakkal fordult a jelenlévőkhöz

1. „Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Krisztusnak, és nem így kellett bemennie dicsőségébe?” (Lk 24,26.) Jézusnak az Emmausz felé tartó tanítványokhoz intézett e szavai visszhangzanak lelkünkben a Kolosszeumban végzett keresztút végén.

Ők is, mint mi, hallottak Jézus szenvedéséről és megfeszítéséről. Hazafelé tartva Krisztus ismeretlen zarándokként csatlakozott hozzájuk, s ők elmondták neki mindazt, ami Jézussal történt, „aki hatalmas próféta volt szóban és tettben Isten és az egész nép előtt” (Lk 24,19), hogyan adták őt halálra a főpapok és a nép vezetői, és hogyan feszítették meg (vö. Lk 24,20-21). És szomorúan fejezték be: „Mi pedig azt reméltük, hogy ő fogja megszabadítani Izraelt; és ma már harmadnapja mindannak, ami történt” (24,21). „Mi pedig azt reméltük...” A tanítványok bátortalanok és csalódottak. Nekünk sem könnyű megértenünk, miért kell az üdvösség útjának a szenvedésen és a halálon át vezetnie.

2. „Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Krisztusnak, és nem így kellett bemennie dicsőségébe?” (Lk 24,26.) Tegyük magunkévá e kérdést a Kolosszeumban hagyományos keresztút végén. Hamarosan erről az első vértanúk vérével megszentelt helyről elindulunk hazafelé különböző irányokban. Hazatérünk és elgondolkodunk ugyanazokról az eseményekről, amelyekről az emmauszi tanítványok beszélgettek. Jézus csatlakozzon hozzánk is; legyen nekünk is útítársunk! S miközben velünk tart, elmondja nekünk, hogy értünk ment föl a Kálváriára, értünk halt meg,

hogy beteljesedjék az Írás. Így a keresztrefeszítés fájdalmas története, amiről az imént elmélkedtünk, tanítássá válik mindannyiunk számára. Drága Testvéreim! A mai embernek szüksége van rá, hogy találkozzék a megfeszített és föltámadott Jézussal!

Ki képes megérteni az igazságtalanul elítélteket, ha nem az isteni Elítélt? Ki képes beteljesíteni a méltóságuktól megfosztott és reménytelen férfiak és nők várakozását, ha nem a megcsúfolt és megalázott Király? Ki képes megérteni annyi megvetett és véttlen élet fájdalmát és magányát, ha nem Isten megfeszített Fia?

A francia költő, Paul Claudel írta, hogy Isten Fia „megtanított minket a halálból kivezető útra és a halál átforgatásának lehetőségére” (Positions et propositions, Les invités à l'attention). Nyissuk meg szívünket Krisztus előtt: ő válaszolni fog legmélyebb várakozásainkra. Ő maga fogja föltámasztani nekünk szenvedésének és kereszthalálának misztériumait.

3. „Akkor megnyílt a szemük, és felismerték őt” (Lk 24,31). Jézus szavaira a két szomorú vándor szíve felderült és lángolni kezdett az örömtől. A kenyértörésben fölismerték Mesterüket.

Bárcsak fölismernék a mai emberek is, mint ők, a kenyértörésben, az Eucharisztia misztériumában Üdvözítőjük jelenlétét. Találkozzanak vele Húsvétjának szentségében, és fogadják Őt útitársul. Ő majd meg tudja hallgatni és erősíteni őket. Vezetni fogja őket az egész élet minden útján az atyai ház felé.

„Imádunk téged, Krisztus, és áldunk téged, mert szent kereszted által megváltottad a világot!”

© Copyright 2000 - Libreria Editrice Vaticana